

אמשיך לעשות ככל יכולתי למען המאבק לסיום הכיבוש

עודד גולדרייך 13.04.2022 10:15

לפני קצת יותר משנה בחרה בי ועדת פרס ישראל במתמטיקה ומדעי המחשב לשנת תשפ"א כזוכה בפרס. בשעתו, לא ידעתי שנבחרתי, אפילו לא ידעתי שאני מועמד. כללי תקנון פרס ישראל קובעים ששר החינוך אמור להתקשר לזוכים ולבשר להם על הזכייה. במקום זאת קיבלתי טלפונים מעיתונאים שבישרו לי על אי-זכייתי (בפרס שלא ידעתי שאני אמור לזכות בו). אבל חשוב מזה, העיתונאים בישרו לי שאני לא זוכה בפרס כי אני תומך באויבי ישראל ובתנועת ה-BDS, דבר – שכפי שהבהרתי מאז כמה פעמים – אינו נכון.

במהלך השנה וחצי האחרונים אמרו עלי שרים, חברי כנסת, ארגוני ימין ועיתונאים הרבה דברים, רובם שקריים. בעיקר אמרו עלי שאני קורא לחרם על מדינת ישראל.

עד כה נמנעתי מתגובה פומבית, אבל כעת אומר בפשטות: מעולם לא קראתי לחרם על מדינת ישראל. כן תמכתי בעבר – כרבים אחרים – ואתמוך גם בעתיד בהימנעות מכל סיוע לפרויקט ההתנחלות בגדה המערבית, משום שאני חושב שהוא מסכן את עצם קיומה של מדינת ישראל ומבוסס על הדיכוי של האוכלוסייה המקומית בשטחים אלו. בפרט, המוסד המתקרא אוניברסיטת אריאל הוא חלק מן הפרויקט הזה, וגם אם שר חינוך מסוים הצליח לכפות על המועצה להשכלה גבוהה להכיר בו (בדיעבד) כ"מוסד ישראלי להשכלה גבוהה" הרי שזה לא משנה את העובדה שהוא אינו נמצא בגבולות מדינת ישראל הריבונית.

לא מדובר כאן בשאלה גאוגרפית של מיקום פיזי גרידא, אלא בשאלה פוליטית-משטרית: המוסד באריאל נמצא בשטח שבו חל משטר מפוצל של זכויות יתר ותמיכה משטרית למיעוט של תושבים – המתנחלים הישראליים – ודיכוי ונישול מתמשך וקיצוני של שאר התושבים – האוכלוסייה הפלסטינית.

אלו עובדות בסיסיות שאין זה נכון ואין זה הגון להתעלם מהן. הכרה בעובדות היא הבסיס לוויכוח על ההצדקה והעתיד של המשטר הזה. לדעתי משטר זה צריך לעבור מן העולם, כלומר את הכיבוש צריך לסיים. העובדה שאני מחזיק בדעות אלו היא הסיבה האמיתית שגופי ימין, שאומנותם רדיפת אנשי שמאל, ושני שרי חינוך המתרפסים בפניהם, ניסו למנוע ממני את פרס ישראל. החתימה שלי על מסמכים כאלו ואחרים הייתה התירוץ, ותעיד העובדה שזהות המסמכים "המרשיעים" השתנתה במהלך ההליך המשפטי. המניע והסיבה האמיתית איננה קריאה כזו או אחרת אלא עמדותיי הפוליטיות: גורמים אלה לא רוצים שאדם שמחזיק בעמדות כמו שלי יזכה בכבוד מטעם המדינה בין אם הוא מעורב במה שמכונה "קריאה לחרם" ובין אם הוא "רק" פועל לסיום הכיבוש באמצעים אחרים.

עמדות לגיטימיות אלו ממוסגרות על-ידי הימין כאנטי-ישראליות והמחזיקים בהן ממותגים כאויבי המדינה והחברה הישראלית.

המסגור הכוזב הזה מקבל רוח גבית מחוק החרם שעבר ב-2011 ושבאופן זדוני ומטעה מזהה חרם על מוסד "המצוי באזור שבשליטת ישראל" עם "חרם על מדינת ישראל". חוק זה עבר בדוחק את מבחן בג"ץ, למרות שלדעתי היה ראוי לו להיכשל בעיקר בשל המדרון החלקלק שהוא יוצר לפגיעה בחופש הביטוי, מדרון שהחלקנו בו בפרשה הנוכחית. אלא שאפילו "חוק החרם" אינו קובע כי קריאה לחרם על מוסדות התנחלותיים, כגון המוסד שבארץ, הופכת אדם לאויב המדינה. החוק אפילו לא קובע שקריאה כזו היא עבירה פלילית. כל שהחוק קובע הוא שקריאה כזו עשויה להיות עוולה אזרחית שהנפגעים ממנה רשאים לתבוע בגינה פיצוי אם סבלו מנזק שניתן להוכיח אותו (וכן שמי שקורא לחרם עשוי שלא להיות ראוי להטבות מנהליות מסוימות, אך לא מניעת פרסים).

מבחינה אישית, זו הייתה שנה רצופת אכזבות: מהשרים יואב גלנט (ממנו לא ציפיתי להרבה) אבל גם מד"ר יפעת שאשא-ביטון, שממנה ציפיתי ליותר. התאכזבתי מהיועץ המשפטי לממשלה לשעבר שבכלל נתן לסיפור הזה להגיע עד לבית המשפט העליון, והתאכזבתי שהפרשה לא הסתיימה כבר עם ההחלטה הראשונה של בג"ץ בקיץ שעבר.

ואף על פי כן, איני מצטער על כלום. הסערה הזו משכה, לשמחתי, תשומת לב לתחום המחקר שלי שספק אם היה מקבל בלעדיה. קיבלתי חיזוק ותמיכה אישיים ומקצועיים מכל עבר, ולא חוויתי מתקפות מהסוג או בעוצמה שעמיתי לשמאל חווים. שמחתי על ההזדמנות להיאבק למען משהו שאני מאמין בו, גם אם נגררתי למאבק הזה שלא מיוזמתי. אני שמח שהפרשה הזו הסתיימה בביטול החלטות שני השרים ואני מקווה שסיום זה יתרום לחיזוק חופש הביטוי הפוליטי בישראל.

כפי שהערתי במהלך הטקס, הסיפור של הקמת מדינת ישראל אינו שלם בלי לציין את המחיר ששילם עם אחר על ההקמה של מדינה יהודית בארץ ישראל, ואת המחויבות המוסרית של המדינה הזו לנסות לפצות את העם האחר ולא להמשיך את הדיכוי שלו. אנחנו כמובן עושים את ההיפך, והמשך הדיכוי הזה מעציב אותי מאוד. כשלעצמי, אמשיך לעשות ככל יכולתי למען המאבק לסיום הכיבוש, לשוויון ממשי לכל תושבי המדינה, ולצדק חברתי. לכן, בכוונתי לחלק את סכום הפרס בין חמישה ארגונים הפועלים בנחישות למען מטרות אלו: בצלם, שוברים שתיקה, עדאלה, קו לעובד, ועומדים ביחד.

הכותב הוא חתן פרס ישראל במתמטיקה ומדעי המחשב לשנת תשפ"א